

**muž
ve
střídavé
péči**

Alena Müllerová

motto román

motto

Alena Müllerová
muž
ve
střídavé
péči

Praha 2016

© Alena Müllerová, 2016

ISBN 978-80-267-0582-6

*Věnováno památce mé maminky
Vlastimily Müllerové.*

*Poděkování mému synovi
Jáchymu Rejžkovi
za inspiraci v podobě jeho dětského textu
Černej zázrak.*

*Začínám psát knížku. Bude se jmenovat Černej zázrak.
Psaní je těžký ale dobrý.
Před mnoha a mnoha věky byl svjet docela prázdný.
Nebylo v něm nic. Všechno stálo v mrtvém bodě
a nikdo nevěděl, jak dlouho to trvalo, protože
neexistoval čas.
(1998, z Eliášova rukopisu)*

Červenec 2005

Stojí v objetí před restaurací U Labutí vedle Thomayerovy nemocnice, kam před dvěma hodinami kvílící sanitka odvezla jejich dítě. Růženka vzlyká a utírá si slzy do jeho trička.

Když se Cyril ráno oblékal, zdál se den čistý a hladký jako tohle bílé triko, které mu jeho žena pečlivě vyprala a vyžehlila.

Růženka si vzpomene na to, že když byl jejich syn malý, vymýšlel si příběh o králi, který se jmenoval Černej zázrak. Ať se stane zázrak, modlí se teď. Ať se stane

zázrak, proboha, ať se stane zázrak, prosí teď v duchu oba.

Cyril si ráno oblékl to bílé triko a čerstvě vyprané ustřížené džíny a šel na metro kolem kvetoucích bezových keřů. Zapálil si cigaretu a s chutí vdechl první doušek kouře. Bylo krásně. Všechno bylo úplně normální, až do chvíle, než mu zazvonil mobil.

„Eliáš,“ vzlykala Růženka a ten vzlyk rozdělil obyčejný letní den i jejich životy na dobu před Tím a po Tom. „Eliáše srazilo auto.“

Pak šlo všechno ráz na ráz. Řidič z Růženčiny práce je odvezl na policii, policistka jim strčila do ruky igelitovou tašku s Eliášovým oblečením, zelenou kšiltovku se zasychající krví, jeho tenisky a mobil. V seznamu kontaktů našel policejní technik číslo na Růženku.

Dávej na sebe pozor. Máma. Napsala mu esemesku těsně předtím, než se to stalo.

„On nežije?!“ vykřikla Růženka na policistku, která jim předávala oblečení.

„Je na jednotce intenzivní péče.“

„Ale žije? Je živej?!“

„Já nevím, fakt nic nevím. Jeďte do nemocnice.“

„Když je v nemocnici, tak žije, že jo?“ ujišťovala se Růženka.

„Samozřejmě,“ dokázal konečně taky něco říct Cyril. „Je zraněnej, proto je v nemocnici.“

Konečně našli tu správnou budovu, správné patro, správné dveře, správný zvonek. Jenže všechno ostatní bylo šíleně nesprávně.

„Tak už tu zřejmě máme rodiče,“ řekla staniční sestra někomu do telefonu, když je uviděla.

A vzala si od Růženky Eliášovu kartičku zdravotního pojištění.

„Zítra bude mít jedenácté narozeniny,“ hlesla Růženka. „Nemůže umřít.“

Sestra se na ni soucitně podívala. „Všechno vám poví pan doktor. Už jde.“

Posadili je do maličkého lékařského pokoje. Doktor vypadal jako ze seriálu *Pohotovost*. Měl na bradě strniště a kruhy pod očima, asi byl nevyspalý po předchozí noční službě.

„Je mi to líto, ale je to opravdu moc vážné. Váš syn má řadu zranění – těžké krvácení do mozku, pohmožděné plíce a zlomenou ruku.“

„On umře?“ zeptala se Růženka.

Cyril nebyl schopen slova.

„Já nevím,“ povzdechl si doktor. „Šance, že to krvácení do mozku přežije, je –“ zaváhal, „tak deset procent. Možná dvacet.“

Cyrilovi zazvonil mobil. Růženka nějak vycítila, že mu volá jeho žena Ema. Nevzal to.

„A ozvete se nám?“ vyptávala se Růženka.

„Jen kdyby se stav zhoršoval. Žádné zprávy, dobré zprávy. Vy můžete volat kdykoliv. Zítra ráno zase přijďte. Řeknu vám, jak na tom je.“

„Můžeme se na něj podívat?“

Cyril jako by se teprve teď probral.

„Do prdele!“ praštil do rámu dveří lékařského pokoje.

„Přesně tak,“ řekl mu doktor. „Taky se mi chce vždycky řvát sprostý slova. Pojdte za mnou.“

Museli si umýt ruce v dezinfekčním roztoku a obléknout bílé pláště. Eliáš ležel na polohovací nemocniční posteli, napojený na přístroje, a vypadal, jako když spí.

Rok 1998

Eliáš se probudil a přemýšlel o tom, proč je ráno světlo a večer tma. V pokoji bzučela *Musca domestica* (moucha domácí). Vstal a šel si ji prohlédnout. Zjistil, že zblízka nemá moucha úplně černou barvu, spíš hnědou, žluté skvrny na břicho. A byla chlupatá. Vzal si pravítko a pokusil se ji změřit, což moc dobře nešlo, protože sebou mlela a narážela na okno. Usoudil, že měří něco mezi pěti a devíti milimetry. Ano, to by odpovídalo. Zajímavé je, že je moucha velká jako poloviční vosa. Tu měřil loni v létě a bodla ho. Dveře se otevřely a vešla maminka.

„Eliáši, dobré ráno. Co děláš?“

„Měřím mouchu.“

Přikývla, jako by ranní měření much bylo běžnou záležitostí. To na ní měl rád.

„Jak se jmenuje chemikálie, kterou voníš?“ zeptal se.

„To není chemikálie, ale parfém.“

Eliáš by mohl mamince objasnit, že vůni způsobují molekuly chemikálie ve vzduchu, ale místo toho jí položil svou každodenní otázku, na kterou znal odpověď předem.

„Musím dneska do školky?“

Cesta do mateřské školky byla pro Růženku něčím jako ústním zkoušením ve škole. Zkoušejícím byl Eliáš a ona jen málokdy obstála. Bylo to pro ni nesmírně vyčerpávající. Tentokrát naštěstí začal celkem lehkou otázkou.

„Co je to atentát?“

Růženka si oddechla, že dnes to není matematika ani biologie. Řekla Eliášovi, že atentát je pokus o zavraždění významné osoby z politických důvodů.

Eliáš se kupodivu neptal, co se myslí významnou osobou ani co jsou politické důvody. Chtěl vědět, co je to sarajevský atentát. To byla pořád ještě poměrně lehká otázka a Růženka začala líčit, jak v létě 1914 muž jménem Gavrilo Princip zastřelil arcivévodu Ferdinanda a jeho ženu Žofii, což vedlo vlastně k začátku první světové války v roce 1914.

Tato odpověď Eliáše neuspokojila. Podle jeho informací se sarajevský atentát stal na konci loňského roku, a ne v roce 1914, nebyl to Princip, ale dva jiní pánové a v Sarajevu nebyl Ferdinand d'Este, ale Václav Klaus.

Růženka konečně pochopila. Vysvětlila mu, že tenhle atentát nebyl opravdový atentát. Václav Klaus byl zrovna v Sarajevu, když proti němu vystoupili jeho kolegové z politické strany, což vedlo později k pádu vlády, a proto Česko čekají předčasné volby.

„Takže ho zastřelili jen jako?“ upřesnil si to Eliáš.
„Co jsou předčasné volby?“

„Volby do sněmovny jsou jednou za čtyři roky. Ty

poslední byly v roce 1996, kdy ti byly dva roky, a další by měly být v roce 2000.“

„To mi bude šest.“

„Jasně. Ale protože na konci roku 1997 odstoupila Klausova vláda, budou se muset dělat předčasné volby, aby měl v Česku kdo vládnout.“

„Musí někdo vládnout? Teď nevládne nikdo?“ stupňoval otázky Eliáš.

„Eliáši, už budeme ve školce. Odkdy se zajímáš i o politiku? Myslela jsem, že studuješ přírodní vědy.“

„Ještě nevím, jestli se o ni budu zajímat. Jen jsem o tom atentátu četl v tátově článku, jak ti ho vždycky nechává vytištěný ráno na stole. Ale táta píše strašně nesrozumitelně,“ řekl Eliáš. „Nechápu, jak to můžou lidi číst.“

Eliášův otec je novinář a Růženka je jeho první čtenářkou a kritičkou. Teď zřejmě tuto roli převzal jejich čtyřletý syn.

Téma tátových komentářů i sarajevského atentátu by si jistě zasloužilo hlubší rozbor, ale naštěstí pro Růženku už stáli u školky.

„Bolí mě břicho,“ postěžoval si Eliáš. Břicho ho v tuhle chvíli bolelo vždycky.

Z poličky v šatně se na něj šklebil Kašpárek, jeho značka. Neměl Kašpárka rád. Eliáš si nechal od mámy zout boty. Do šatny nakoukla učitelka Milada.

„To se neumíš převlíknout sám?“ rýpla si.

„Ne,“ řekl popravdě Eliáš. Maminka zčervenala. Dala mu pusy.

„Přijdu brzo, broučku.“

„Nejsem brouček, to je členovec, já jsem obratlovec. Případně strunatec.“

Zase ten její povzdech. „To se jen tak říká.“

„Já vím,“ chtěl jí udělat radost. „Víš, co jsi ty? *Rosa canina*.“

„A to je co?“

„Růže šípková.“

„Díky. Tak se měj dobře, obratlovče.“

Věděl, že v příštích hodinách se dobře mít nebude. Přál si proměnit se v brouka nebo ještě lépe v pavouka. Křížák obecný *Araneus diadematus* by jistě učitelky vystrašil, takže by prchly někam daleko.

„Mami, víš jaký je rozdíl mezi učitelem a pedofilem?“ zeptal se Eliáš včera cestou ze školky.

„Ne,“ řekla Růženka.

„Pedofil má děti doopravdy rád. To mi povídal děda. Říkal, že je to vtip. Co to přesně znamená ‚vtip‘? Škoda že se ve školce nestarají o děti pedofilky.“

„No, v tom je právě ten vtip.“

Dopoledne si Eliáš hrál ve školce s panáčky z lega kousek příběhu, který se jmenoval Černej zázrak. Černej zázrak byl první lidská bytost v Eliášově báji o jeho

vlastním vymyšleném světě. Svět Černýho zázraka vznikl v jeho hlavě dávno, když byl ještě skoro mimino a neuměl ani pořádně mluvit. Eliáš se doma snažil psát do sešitu legendu Černej zázrak, ale psaní mu šlo ještě dost pomalu. Slova se jinak psala a jinak vyslovovala a Eliášovi taky nebylo tak úplně jasné, kdy se píše měkké i a kdy tvrdé y. Chtěl, aby mu to maminka vysvětlila cestou do školky, ale ta tvrdila, že to nejde tak rychle. Ptal se, jestli na to budou potřebovat ještě jednu cestu do školky, a ona říkala, že nejméně deset. Eliáš si řekl, že na to musí přijít sám.

Hrát příběh s panáčky bylo na rozdíl od psaní úplně jednoduché. Zlí bojovníci se právě snažili dobýt hrad, když učitelka Milada vyrušila Eliáše příkazem, aby si šel umýt ruce. Bylo obtížné vrátit se tak rychle z hradu do třídy.

Neměl rád školkovské malé záchody, mrňavé stolečky a židle. Připomínaly mu, že on sám je ještě malý, a to se mu nelíbilo. Znechuceně zasedl ke svačině. Rád by se zeptal, z čeho je složená fujtajblová pomazánka na rohlíku, ale raději to vzdal, protože učitelky na otázky dětí nikdy neodpovídaly. Ve školce většinou nejedl, ačkoliv ho nutili, a denně přicházel domů hladový. Nechutnala mu smíchaná jídla jako pomazánky nebo omáčky. Přál si vědět, z čeho je co vyrobeno. Cítil také odpor k jídlům oranžové a zelené barvy. Okurka, paprika, mrkev, to všechno ho znervózňovalo a přičilo se mu v krku.

Napěchoval si chleba s pomazánkou do kapsy a dával pozor, aby si toho učitelky nevšimly. Venku se mu to snad povede vyhodit.

Procházky se obával. Museli chodit ve dvojicích a nesměl se zastavit u zvláštního kamene, louže, ani prozkoumat extrémně zajímavé mraveniště.

Měl potíže s obouváním a oblékáním. Maminka se mu snažila kupovat všechno na suchý zip.

Eliáš pokládal suchý zip za největší vynález lidstva. Vymyslel ho švýcarský technik Georges de Mestral, když šel na procházku se psem a na psa se nalepily kuličky z lopuchu. Georges strčil kuličku pod mikroskop a našel na ní drobné háčky. Eliáš by chtěl taky mikroskop. Pořádný, ne jen hračku pro děti. Nejlepší by byl elektronový. Kvůli úvahám o suchém zipu Eliáš omylem odešel ven v bačkorách. Učitelka Milada to zpozorovala až v půlce cesty.

„Tos mi udělal schválně,“ křičela. Tenhle kluk byl nesnesitelný a nechutně chytrý. Navíc jí svým přezíravým pohledem něčím připomínal jejího expřítele.

„Neudělal jsem to schválně,“ bránil se teď.

Jeho bačkorky byly promočené a zablácené. Milada ho pak ve třídě nechala chodit ve vlhkých punčocháčích. Eliáš doufal, že nastydne a bude muset zůstat celý týden doma. Milada by si přála totéž.

Učitelky si odešly udělat do kuchyňky kafe. Na stolku nechaly ležet barevný časopis s velkými titulky a obrázky. U jedné fotografie bylo napsáno Michael Jackson. Eliáš poznal, že jde o Džeksona, o kterém se nedávno

bavil s babičkou. Říkala, že Džekson by chtěl být pořád malým chlapcem. To Eliáš nemohl pochopit. On by se zase chtěl nechat přeoperovat na dospělého. Být dítětem mu nevyhovovalo. Ptal se babičky, jak dlouho jí trvalo, než zestárla. Odpověděla, že na tom pracuje asi šedesát let.

„A nedá se to urychlit?“ Ne. Všichni chtějí stárnutí zpomalit. Lidi by chtěli vynalézt elixír mládí.

Přemýšlel, jestli by se dal vynalézt elixír stáří. Nevšiml si, že se učitelka vrátila a kouká na něj.

„Ty si čteš noviny?“

„Ano.“ Lhát Eliáš ještě neuměl.

Učitelka se zatvářila znechuceně. Pocítila k Eliášovi vlnu nenávisti a bylo jí z toho zároveň nepříjemně. Vždyť ona přece děti miluje, proto šla pracovat do školky. Ale má ráda normální děti. Klidně ať šišljají a občas se počurají, zvláště ty v prvním oddělení na to mají nárok, ale ať proboha nečtou a netváří se jako její učitel matematiky ze střední školy.

Růženka prostředí školky také nesnášela, už když do ní sama chodila. Toužila po vzdělání, ale nenáviděla školní systémy. Ve škole si vždycky začala připadat neschopná. Neměla ráda tu velkou skupinu, kterou tvořila školní třída. Pro ni to byla nebezpečná dětská smečka, kde přežívali jen ti nejmazanější a nejsilnější. Kdo se nějak odlišoval, snadno se dostal na okraj. Růženka se ve škole nedokázala smířit s tím, jak se spolužáci posmívali

klukovi, který se lišil nadprůměrnou inteligencí a tím, že byl posedlý mineralogií, nebo s tím, že týrali mentálně pomalejší holčičku, co nosila pořád stejné oblečení. Sama se při své nesmělosti a nejistotě vyhnula šikánování zřejmě jen proto, že byla hezká, a krásné lidi většinou nikdo nešikánuje.

Školství už bylo jiné než za socialismu, kdy ho zažila ona, ale pokud se někdo vymykal z davu, měl to pořád hodně těžké. A geniální Eliáš se lišil od průměru víc než kdo jiný. Kdyby měla Růženka další dítě nebo víc dětí, zůstala by na mateřské a Eliáš by do školky nemusel. Jenže to by museli být normální rodina, což nejsou. To si jen tak občas Růženka představuje, když u nich Cyril zůstane na večeři a přes noc.

Eliáš je nemanželské dítě a Cyril má manželku a dvě dcery. Když Růženka čekala Eliáše, sliboval, že se rozvede, až budou holky starší. Cyril o rozvodu opravdu uvažoval. Teď je Týně dvanáct a Tereze patnáct a on si pořád neumí představit, že by k nim zničehonic přišel a začal jim vysvětlovat, že má kromě jejich maminky Emy ještě Růženku a že mají nevlastního bratra.

Jedním z mála lidí, s nímž Cyril o svých dvou rodinách otevřeně mluvil, byla Olga, jeho spolužačka z žurnalistiky. Kdysi s ní krátce chodil, pak se rozešli, ale zůstali přátelé a občas spolu zajdou na kafe nebo na víno. Olga psala podobně břitké recenze jako Cyril, ale po roce devadesát od špatně placené a nevděčné práce

zběhla a stala se šéfredaktorkou lifestylového magazínu a autorkou knížek o osobním rozvoji. Cyril její práci lehce pohrdal a nikdy žádnou její knihu nečetl, ale zároveň se mu Olga pořád líbila a rád si s ní povídal. To ona ho kdysi představila své kamarádce, půvabné filmové produkční Emě. Když se Ema s Cyrilem brali, byla jim Olga za svědka a od té doby se cítila za jejich manželství zodpovědná, což nebylo lehké, protože se jí oba svěřovali s tím, co by měli řešit mezi sebou.

„Cyril na mě úplně nesmyslně žárlí,“ stěžovala si jí Ema. „A přitom si sám dělá, co chce, a když se ho zeptám, kde a s kým byl, urazí se, že mu nevěřím. Ale já mu přece věřím.“

„To bys neměla. Nevěrní chlapi jsou vůbec ti nejžárlivější.“

„Nedokážu si představit, co bych dělala, kdybych zjistila, že mě Cyril podvádí,“ řekla Ema. „Radši bych to ani nechtěla vědět.“

„To já jsem vždycky chtěla vědět, na čem jsem,“ odpověděla Olga. „Když jsem zjistila, že mi je Alan nevěrný, udělala jsem mu strašnou scénu a vyrazila ho z domu. To samé s Petrem. Tomu jsem navíc vyházela jeho věci z okna. Ještě teď vidím, jak jeho saka, košile a svetry plachtí z pátého patra.“ Alan a Petr byli její bývalí manželé.

„Já jsem byla vždycky žárlivá, protože jsem sama taky měla milence. Pro ženské to mimochodem platí taky.“

„Co pro ně platí?“ nechápala Ema.

Olga jí vysvětlila svou teorii, že žárliví a přehnaně vlastniční jsou ti, co své partnery podvádějí, zatímco ti věrní jim věří a odpouštějí.

„Tak to máš asi pravdu. Asi bych Cyrilovi taky odpustila,“ uvažovala Ema. „Mám ho ráda. A nechtěla bych, aby moje děti byly z rozvedené rodiny.“

„A co bys teda udělala, kdyby někoho měl?“ zkoumala Olga.

„Bojovala bych o něj. Donutila bych ho, aby zůstal s námi,“ řekla Ema. A v noci pak nemohla usnout, protože už dávno tušila, že Cyril opravdu někoho má. Někdy ten pocit hraničil s jistotou, jindy si říkala, že je to hloupost, a vytěsňovala všechny varovné signály, protože měla strach, co by nastalo potom.

Olga dobře věděla, že Cyril už před několika lety začal chodit s dívkou, která pracovala jako knihovnice. Věděla, že se s ním rozešla a začala chodit s někým svobodným, protože mu nechtěla rozbít rodinu. A věděla také, že se k němu později vrátila. A pak se najednou Cyril Olze k jejímu zděšení svěřil, že s ní čeká dítě.

„Ty jsi debil,“ řekla. „Opustit takovou skvělou ženskou, jako je Ema. A víš, jak špatně to ponесou Terezka s Týnou?“

„Ale já ji nechci opustit,“ bránil se Cyril. „A už vůbec to nechci říkat holkám.“

„Aha. Takže ta druhá půjde na interrupci?“

„Přece ji nebudu nutit, aby šla na potrat. Já to dítě chci. Nevím, co mám dělat. Nechci nikomu ublížit.“

„Co to meleš, že jim nechceš ublížit? Už se stalo. A co ona?“

„Myslíš Růženka?“ zeptal se Cyril.

„Nevyslovuj přede mnou její jméno,“ zlobila se Olga. „Nebo mi jí bude líto a to nechci. Musím ji nesnášet. Kvůli Emě.“

„Ema by tě nenutila, abys ji nesnášela,“ ohradil se Cyril. „Je velkorysá.“

„Ano, máš pravdu, je velkorysá. Tak se jí přiznej a proberte to. Třeba byste mohli bydlet všichni společně.“

„O tom už jsem hodně přemýšlel,“ přiznal Cyril. „Ale myslím, že by nechtěly.“

Když Ema zjistila, že Cyril čeká dítě s jinou ženou, nekřičela a neudělala scénu, byla jen strašně smutná. Pořád plakala, takže Cyril měl chuť ji obejmout a ochránit. Problém byl, že ten, kdo ji tak ranil, byl on sám.

„Odejdeš od nás?“ ptala se.

„A co bys chtěla ty? Mám odejít?“

Ema nevěděla, co má dělat. Nechtěla se rozvádět. Nechtěla, aby Cyril odešel. Zároveň nechtěla, aby zůstal. Zkoušela si představit, jak tu druhou objímá a líbá, jak se s ní miluje. Ale nešlo dost dobře si něco takového představit. Byl to přece její Cyril. Přitom to museli všechno dělat, když čekala dítě. Chtěla na něj

být naštvaná. Jenže ho pořád ještě měla ráda. Rozum a Olga jí radily úplně opačné věci, než si v hloubi duše přála.

Cyril o ni také nechtěl přijít. Teď, když začalo být reálné, že se musí rozhodnout a začít žít s Růženkou, nebyl si vůbec jistý, že je to správná volba.

A tak nakonec zůstal s Emou a nerozešel se ani s Růženkou. Emě řekl, že teď už se s ní stýká jen kvůli tomu, aby občas viděl syna. Ema tušila, že to tak není, ale víc v tom nešťourala, a hlavně trvala na tom, že se nic nesmí dozvědět děti a její rodiče.

„Cyrile, ony tě ty dvě ženské vlastně mají ve střídavé péči,“ řekla mu jednou Olga. „Chápu, že tobě to vyhovuje, ale co ty dvě? Myslíš, že se jim to líbí? Jednou se stejně mezi nimi budeš muset doopravdy rozhodnout.“

O tom Cyril raději nepřemýšlel. Věci jsou takové, jaké jsou. Řešit se budou, až to bude nutné. Není pravda, že by mu to vyhovovalo. Nebyl na sebe pyšný a nelíbilo se mu, že musí lhát. Snažil se spíš říkat co nejméně, což mu šlo docela dobře, protože Ema i Růženka spíš mlčky trpěly, než by se s ním hádaly. V tom jediném si byly podobné. Pravda ale je, že střídavá péče o muže je docela výstižný termín. Určitě by taková instituce byla šetrnější k dětem, než když musí přecházet z jedné domácnosti do druhé. Takové dítě má rádo svůj řád, potřebuje mít doma věci do školy a určitě mu nedělá dobře, když spí každý týden v jiné posteli. Pro zdravé-

ho muže není tak náročné přejíždět z jednoho bytu do druhého, zvláště když je na volné noze.

Ema mu vyprala a výborně vařila a taky se s ní dobře povídalo. Růženka ho pozorněji poslouchala, sdílela s ním lásku ke knížkám, víc ho obdivovala a byla k němu něžnější. Pokud šlo o sex, bylo to s každou z nich jiné. Po narození Eliáše ho Ema vystěhovala ze společné ložnice a Cyril spal v obýváku. Říkala, že potřebuje čas. Pak se jednou pohádal s Růženkou a ona mu řekla, ať si jde k Emě. Nešel pak za Růženkou asi čtrnáct dní a někdy v té době šli s Emou na večeři a cestou domů se začali líbat. Cyril jí opakoval, jak ji miluje, což skoro nikdy neříkal. Tu noc už nemusel spát v obývacím pokoji, a tak už to zůstalo.

Manželský sex byl po letech trochu nudný, ale zase v tom bylo něco milého a důvěrně známého. A po té dlouhé přestávce se Cyrilovi zdálo, jako kdyby spolu s Emou znovu začali chodit. S Růženkou se pak usmířil a od té doby se střídavě miloval s oběma. Bylo to jako poslouchat někdy jazz a jindy rock. Bylo to jako pít bílé víno a příště červené. Olga měla pravdu, že Cyrilovi situace muže ve střídavé péči do jisté míry vyhovovala. Jediné, co ho trápilo, bylo to, že musel před Emou i Růženkou často něco předstírat. Náročné byly svátky, hlavně Vánoce, kdy by potřeboval být v obou rodinách zároveň. Zatím to vyřešili tím, že si u Růženky udělali Štědrý den o den dříve a ona pak byla s Eliášem u maminky.

— — —

Růženka ani Ema našťestí nebo bohužel jeho myšlenky číst neuměly. Neměly dost informací a neuměly nebo spíš nechtěly si přiznat, jaké to s jejich vztahy doopravdy je. Ema se snažila sama sobě namluvit, že Cyril navštěvuje Růženku jen kvůli synovi, a Růženka si myslela, že Cyril s Emou bydlí kvůli dětem.

Olga byla přesvědčena, že Ema by se měla na Cyrila vykašlat. Růženčina matka a bratr si mysleli, že Růženka je pitomá a už dávno se měla s Cyrilem rozejít. Jenže ani jedna, ani druhá si nedaly poradit.

Růženka ho milovala a věděla, že on miluje ji a taky miluje jejich společného syna. Je skvělý a úspěšný novinář, a proto si zaslouží zvláštní přístup. Růženka mohla být šťastná, že ona, tak obyčejná, může být s někým takhle výjimečným.

Cyril psal články a břitké komentáře a měl v televizi svůj vlastní publicistický pořad *Jáma lvová*. Spolu s dalšími kritiky tam rozebírali filmy, knížky, divadlo, hudební počiny. Růženka byla vášnivá čtenářka a pravidelně Cyrilův pořad sledovala. Když byla mladší, snila o tom, že bude herečkou nebo televizní redaktorkou. Bavilo ji přemýšlet a psát, ale nikdy by nedokázala v živé diskusi najít tak rychle slova jako Cyril. Nedivila se tomu, že autoři se předem děsí, že se ocitnou v *Jámě*. Růženčina máma, která měla na Cyrila spadeno, říkala, že ten pořad za každou cenu všechno kritizuje.

„Takový pořad bych mohla mít taky,“ odfrkla si.

„A proč nemáš?“ zeptala se Růženka.

„Protože nechci.“

Růženka byla přesvědčena, že její maminka by svůj pořad mít chtěla a troufala by si na něj. Mohlo by se to jmenovat *Cokoliv, nač se chcete zeptat*. Mohli by ho mít s Eliášem.

Eliáš chodil do školky a Růženka do zaměstnání. Působila jako recepční v televizi, což jí domluvil Cyril, když zrušili pobočku knihovny, kde pracovala, a ona po mateřské přemýšlela, co bude dělat dál. Leona i bratr se na ni zlobili, přemlouvali ji, aby si dodělala alespoň dálkově vysokou. Růženka věděla, že mají pravdu, ale přesto nemohla překonat blok nedůvěry v sebe samu. A chtěla se věnovat Eliášovi, když už mu nezajistila normální rodinu.

Její práce byla lehká. Až moc lehká. Spočívala v tom, že se usmívala, zapisovala jména a adresy a vydávala kartičky. Lidi přicházeli a odcházeli. Kromě zaměstnanců a obyčejných osob, jako je Růženka, se u recepcie objevovaly populární tváře, jejichž zvyky, názory, vztahy či koníčky znal v zemi každý. Bohdalová a Donutil. Sexuolog Uzel. Klaus, Zeman. Střídali se herci, zpěváci, politici, moderátoři, sportovci, psychologové, psychiatři, politologové, ekonomové, mediální teoretici. S některými z nich se Růženka osobně setkala, protože se s nimi přátelil Cyril. Ale tady v recepci si jí nikdo z nich nevěšmal. Zato si ji pamatoval prezident.

„Ahoj Růženko,“ usmál se na ni, když šel diskutovat

do zpravodajství. Martina, jediná z kolegyň z recepce, s níž se kamarádila, z toho málem omdlela.

„Ty se znáš s Václavem Havlem?“

„Párkrát jsem se s ním potkala díky Cyrilovi. On se s ním stýkal už v osmdesátých letech. Ale nikdy jsem s ním sama nepromluvila ani větu. Netušila jsem, že si pamatuje, jak se jmenuju.“

„Ty jo. A koho ještě znáš?“

„Cyril zná kdekoho, občas mi někoho představí, ale určitě si mě nepamatujou.“

Růženka v koutku duše věděla, že by měla dělat něco jiného. Jenže si netroufala. Nevěděla, kde začít a kde sebrat energii. Možná proto obdivovala Cyrila, který se nebojí tvořit, mluvit před lidmi a zveřejňovat, co napíše. Navíc si byl vždycky jistý, že má pravdu. Růženka si nebyla jistá ničím, a hlavně ne sama sebou. Zatím se snažila pozorovat jiné lidi a odkoukat od nich, jak se má správně chovat. Přála by si zeptat se těch znamenitých odborníků na kdeco, kteří chodí mluvit do televize, co má v životě dělat.

Jenže většina z hostů Růženku ani její kolegyně z recepce vůbec nevnímala. Musely pochopitelně vypadat úhledně, být upravené a zdvořilé. Možná kdyby vykřikovaly sprostá slova nebo měly šokující pircing či tetování, tak by si jich všimli. Ale přesně to dělat nemohly, protože recepce je hranice mezi normálním a televizním světem.

Po chodbách a do bufetu chodili občas herci a herečky v kostýmech princezen, rytířů či růžového plyšového králíka. Věci se tam odehrávaly jinak než venku. V létě ve studiu vířil silvestrovský rej. Komparsistkám v blýskavých šatech s flitry padaly na hlavu konfety. A ve zpravodajství ukazovali události, u kterých jste doufali, že se ve skutečném světě ani nemohly stát.

Zvláštní kategorii příchozích tvořili lidé podivní. Obdivovatelé moderátorů a hlavně moderátorek, kteří chtěli podpis, společné foto nebo se potřebovali svěřit se svým trápením s utkvělou představou, že když je někdo v televizi, tak jim pomůže vyrovnat dluhy nebo přemluvit přítelkyni, aby se k nim vrátila.

Objevoval se například týpek, který požadoval, aby o něm natočili dokumentární film, protože nikdy nespí a vůbec nejí. Možná to byla pravda, alespoň podle jeho vzhledu.

Byl celkem neškodný. O něco agresivnější byl muž, který tvrdil, že natočil záběry s mimozemšťany, kteří pravidelně přistávají v Českém středohoří, a chtěl předat materiály generálnímu řediteli.

„Proč tady tak hloupě sedíte, jen se tajemně usmíváte a nic neuděláte?“ ptal se Růženky vyčítavě předtím, než ho vyvedla ochranka.

Růženka taky občas přemýšlela, proč tady sedí, i když si nemyslela, že by vypadala tajemně. Hloupě ano. Dříve si tak nepřipadala. Maminka jí i bratru

Liborovi vždycky říkala, že jsou nadprůměrně chytrí a talentovaní.

„Musíte jít za tím, co chcete dělat, abyste nedopadli tak špatně jako já,“ říkala jim a oni nevěděli, proč si myslí, že dopadla špatně.

Když byli Libor s Růženkou malí, Leona učila na základní škole. Byla to velmi krásná mladá učitelka s dlouhými nazrzlými vlasy a zvláště zelenýma očima, které po ní Růženka zdědila. Mnohem více než na kráse si však zakládala na své inteligenci. Původně se chtěla stát slavnou vědkyní. Milovala knihu *Paní Curieová* od dcery Marie Curie, Evy. Předčítala dětem před spaním o tom, jak manželé Curieovi objevovali radioaktivitu v kůlně:

„Neměli jsme peníze ani laboratoř, ani pomocníky... v té chatrné staré kůlně jsme prožili nejkrásnější a nejšťastnější léta našeho života, zcela zasvěcená práci. Často jsem ukuchtila něco přímo v kůlně, abychom nemuseli přerušit důležitý pokus.“

Růženka netoužila po tom, aby maminka něco vynalézala v kůlně. Celkově se ztotožňovala mnohem více s pohledem Evy Curie, kterou věda nelákala, takže sice nezískala Nobelovu cenu, ale na rozdíl od své maminky, sestry a švagra nezemřela předčasně na následky ozáření a dožila se vysokého věku.

Leona se nestala vědeckou pracovnící, ale učitelkou chemie a fyziky. Vymýšlela pro děti na druhém stupni základky efektní pokusy. Při tom jim zcela mimo osnovy vyprávěla o zakázaných osobnostech vědy i kultury,

takže její hodiny byly něčím mezi chemií, dějepisem, češtinou, estetickou a etickou výchovou. Vymýšlela zábavné a motivující činnosti nejen pro své žáky, ale i pro svou rodinu. Děti ve škole ji za to zbožňovaly, ale na její rodinu to bylo trochu moc.

Z Leonina popudu museli všichni neustále něco poznávat a vzdělávat se. Jezdili na výlety, kde navštívováli hrady a zámky, o nichž jim maminka dávala zasvěcenější výklady než průvodkyně. Chodili na výstavy, do kina, do divadla. Na rozdíl od jiných učitelek, poznamenaných svým povoláním, je nenutila, aby se si myli ruce před jídlem, ani je nenapomínala, ať nehlučí. Zato se je neustále snažila pro něco nadchnout, takže nakonec často dosáhla pravého opaku. Růženka o víkendu simulovala chřipku či průjem, jen aby nemusela na skalní hrad Sloup, který se nacházel až u Nového Boru. Bratr Libor tvrdil, že má alergii na prach muzeí a výstav, odbíhal hned na začátku ven a předstíral, že se dusí.

Otec s přemyslovským jménem Bořivoj, mezi přáteli ale vždycky Bořek, byl letecký inženýr a nepřál si nic jiného než vylepšovat letadla, číst si o letadlech, studovat trendy ve vývoji letadel a stavět si modýlky letadel.

Byl pravým opakem Cyrila, jen jediný rys měli společný. Oba dokázali objevovat chyby. Otec v tom vynikal v technické oblasti a zřejmě to patřilo k výbavě leteckého inženýra, který musí odhalit případný nedostatek, aby letadlo nespadlo. Cyril se zase orientoval na kulturu, kde sice vážné nebezpečí nehrozilo, ale on přesto na problémy upozorňoval neúnavně a statečně. Oba

i v běžném životě neustále něco kolem sebe kritizovali. Jejich sžíravé poznámky byly vesměs trefné a vtipné, ale pro jejich blízké časem nesnesitelné. Žít s někým, kdo vás pořád upozorňuje na chyby, se nedá dlouhodobě vydržet.

Bořek od mládí pracoval pro Aero Vodochody a Růženka a Libor si dodnes vzpomínali, jak jim vyprávěl pohádku o letounu Aero L-29 Delfín, kde zápletko spočívala v soutěži Delfína s letadlem TS-11-Iskra a Jak-30.

Obývací i chodba byly plné menších i hodně velkých modelů letadýlek, nalakovaných bezbarvým lakem, ze kterých otec něžně otíral prach.

Když se dostal do zahraničí, což v jeho případě a v tehdejší době znamenalo Polsko nebo NDR, vždycky přivezl Růžence i Liborovi model letadla.

Maminčiny akce snášel se sebezapřením a vždycky jí předhazoval, že místo cestování na hrad Sloup nebo Točnick, návštěvy rodného domu K. H. Borovského nebo Čapkovy Strže by raději měla uvařit k obědu něco jiného než těstoviny a vyžehlit mu košili. To bylo vůči ní nespravedlivé, protože většinou zvládla všechno. Nebo alespoň skoro všechno. Vařila dobře, i když z nedostatku času dávala přednost výrobě rychlých jídel a na jídelníčku byly dost často špagety nebo rybí prsty. Jednu dobu se zaměřila na podporu jejich mozků vhodnou stravou a vařila speciální jídla s přesně vyváženou skladbou esenciálních mastných kyselin, proteinů, sacharidů a vitaminů. Nikdy předtím ani

potom nesnědli tolik ořechů a syrové zeleniny a celá rodina se pak ráda vrátila ke špagetám.

Leonin způsob vedení domácnosti hodně poznamenala záliba v chemii. Celá rodina musela být pozorná, než se napila čehokoliv, co třeba vypadalo jako borůvková limonáda, ale mohl to být taky maminčin prostředek na leštění nábytku.

Záchod se u nich nemyl štětkou, ale tak, že se do mísy vylila jakási chemikálie, která silně zasyčela, a WC pak okamžitě vypadalo jako nové. Po Bořkově stížnosti na nevyžehlené košile vynalezla Leona roztok do pračky, který měl zachovat prádlo nepomuchlané. To se jí podařilo. Když šatstvo po vyprání uschlo, bylo naprosto hladké a zářivě čisté, avšak také velmi tvrdé a nepohodlné. Vlastně vůbec nešlo obléknout.

Bořek byl technicky zdatný a nesmírně šikovný a pracovitý, ale jen pokud se to týkalo letadel. Kdyby vlastnili letadlo, což by si určitě velice přál, staral by se o něj jistě skvěle, ale menší věci jako třeba Liborovo kolo nebo jejich vlastní škodovka byly příliš nepatrné proti Aero-L 29 Delfín nebo Aero-L 39 Albatros.

Leona v sobě měla neutuchající energii. Jejím jediným problémem byl čas, takže chodila stále později spát a vstávala v pět. Měla neustále rozdělaných tisíc věcí, zachraňovala a inspirovala spoustu osob, z nichž některé – jako například její rodina – o to moc nestály. Obě děti na její přání navštěvovaly mnoho sportovních i uměleckých kroužků, které měly rozvíjet jejich osobnost i fyzickou zdatnost. Hra na klavír měla například

zlepšovat matematické schopnosti. Růženka cvičila na piano celkem ráda, ale matematika ji nebavila, přestože Leona ji přesvědčovala, že má pro ni nadání, neboť už ve třech letech uměla násobilku.

„Protože jsi mě ji násilím naučila z paměti a tím mi matematiku nadosmrti zprotivila,“ vyčítala jí Růženka.

„Musela jsem dávat pozor, abych nezanedbala tvé rozvíjející se nadání,“ oponovala maminka.

„A co když se zjistí, že žádné zvláštní nadání nemám?“ ptala se Růženka. „To už mě nebudeš mít ráda?“

„Každý má nějaké zvláštní schopnosti. Jen musíme zjistit na co,“ uzavřela to maminka, místo aby jí potvrdila, že ji bude mít ráda, i kdyby byla Růženka úplně netalentovaná.

A přihlásila ji na další kroužek. Jenže Růženka se postupně začala bát cokoli dělat, aby se neukázalo, že není z pohledu maminky dost dobrá.

Zvláštní bylo, že Leona ani ji, ani bratra nenutila, aby někde setrvali příliš dlouho. Chtěla, aby si to zkusili a pak se rozhodli, zda chtějí pokračovat.

Růženka tak vyzkoušela výtvarný kroužek, keramiku, atletiku, gymnastiku, tenis, flétnu i klavír. Jediné, u čeho vydržela déle než pár týdnů nebo měsíců, bylo piano a Dismanův soubor, kde děti zpívaly, hrály divadlo, tančily a vystupovaly v rozhlase. Růženka byla roztomilá a šikovná, měla hudební sluch, dobře intonovala a recitovala.

V dospívání se to s ní bohužel zvrstlo. Libor začal zrovna studovat medicínu a vůbec s ní v té době neměl

potřebu komunikovat. Růžence bylo čtrnáct, vyrostla, zkrásněla, ale v pubertě se ze dne na den proměnila její povaha. Začala se stydět za svou stále ženštější postavu. Nelíbil se jí poprašek z pih na nose ani vyšisované, popelavě blondaté vlasy. Jediné, s čím byla jakžtakž spokojená, byly modrozelené oči, stejné, jako měla Leona. Ale přála si mít menší prsa, rovnější boky. Znervózňovaly ji mužské pohledy. Jako by ze dne na den ztratila veškerou jistotu a sebevědomí.

Vedoucí souboru jí navrhovala, ať se přihlásí na konzervatoř, na zpěv nebo herectví. To se nelíbilo Leoně, která se zhrozila, když zjistila, že na konzervatoři nemají chemii, a dokonce ani dějepis. Při všem tom zkoumání dětských talentů zvláštním způsobem přehlédla, v čem by Růženka mohla opravdu vyniknout.

Úplnou změnu v jejich rodinném životě pak odstartoval výbuch na základní škole. Nebyl to výbuch v přeneseném slova smyslu, ale opravdový výbuch provázený spoustou rámusu, kouře a ohně. Při chemickém pokusu nazývaném Faraonovi hadi, který Růženčina maminka běžně předváděla sedmákům každý rok, přidala omylem o něco víc etanolu, což způsobilo pořádnou ránu a následný požár. Výbuch poškodil katedru a ožehl mamince obočí. Přiběhl školník s hasicím přístrojem a hrdinně uhasil maminku i stůl. Přivolaní hasiči už jen konstatovali, že nebezpečí pominulo. Žákům se kromě leknutí nic nestalo, maminka byla ošetřena

a musela zůstat pár dní doma. Ředitelka školy však Leonu nesnášela. Žárlila na její charisma a oblíbenost u dětí a zaslívala jí, že se nechce angažovat ani v ROH, natož v KSČ. Leona nevstoupila dokonce ani do Svazu československo-sovětského přátelství. Říkala, že ona si přátele vybírá sama. Navíc chodila výstředně oblékaná, což si se svou postavou – na rozdíl od své korpulentní nadřízené – mohla dovolit. Ředitelka využila situace, Leonu z práce vyštípala a ještě jí napsala tak špatný posudek, že už nemohla najít práci učitelky a nakonec přijala zaměstnání referentky v bance.

Aby toho nebylo málo, někdy v té době se ukázalo, že se Bořek zamiloval do ženy jménem Marie a jeho láska je tak osudová, že se o ni musel upřímně podělit s rodinou, což se stalo 22. prosince, protože v době adventu jim přece nebude lhát. Po Vánocích podal žádost o rozvod. Leona nejdříve řekla, že se rozvádět nebude, ale pak náhle rezignovala. Později se Bořek s Marií oženil. Marie nepoužívala při úklidu neznámé chemické sloučeniny, ale běžné čisticí prostředky, žehlila a vařila obyčejná jídla jako kuře na paprice a knedlo-vepřo-zelo. Netoužila po experimentech a zásadně nikoho do ničeho netlačila. Dokázala poměrně trpělivě a se zájmem poslouchat jeho vyprávění o letadlech. Přesto, nebo právě proto, se jí podařilo Bořka přemluvit, aby omezil zavalování celého bytu modely a součástkami letadel, takže nyní je měl jen ve svém pokoji a byt vypadal zcela normálně.

— — —

Leona na sérii událostí, symbolicky odstartovanou školním výbuchem, reagovala zprvu s nadhledem. Vysvětlila Liborovi a Růžence, že takové věci se stávají a rodiče si přestanou rozumět. Tatínek je má stále rád a budou se s ním pravidelně vídat. Je lepší, že se rozešli, než kdyby se hádali.

„Ale vždyť vy jste se nehádali,“ oponoval Libor. „Táta vždycky udělal to, co jsi řekla.“

„Udělal, ale asi se mu to nelíbilo.“

„Tak proč něco neřekl?“ ptal se Libor.

„Asi se nechtěl hádat,“ mínila maminka.

Leona po odchodu Bořka a změně zaměstnání nejdřív říkala, že to zvládá, ať si nedělají starosti. Jednou v sobotu ráno ale neudělala snídani, prohlásila, že jí není dobře, a zůstala celý víkend v posteli. Pak nějakou dobu ještě chodila do práce, ale hned po návratu ulehla do postele, nic nedělala a skoro nejedla.

Růženka s Liborem postupně přestali chodit na všechny kroužky. Psali si sami omluvenky do školy. Neměli ostatně moc času, protože museli nakupovat, vařit a uklízet a snažili se přemluvit mámu, aby něco snědla, aby si vyčistila zuby a umyla se. Pak jednoho dne Leona už nešla ani do banky, a když odtamtud volali, co se děje, řekla, že je nemocná. Nešla ale ani k doktorovi, aby jí napsal neschopenku. Volali tátu, který přijel a zhrozil se, když viděl Leonu, jak leží v posteli.

„Ať jde pryč,“ řekla jen a otočila se k němu zády.

Otec jí nakonec domluvil přijetí na psychiatrii. Růžence a Liborovi pak řekli, že se maminka zhroutila a má těžkou depresi.

„Za to můžeš ty, tati,“ obvinil tátu Libor.

„To není pravda.“ bránil se táta. „Řekli, že je to endogenní deprese a že to vzniklo samo od sebe. Změnami v mozku.“

Růženka si stejně od té doby myslela, že za to tedy asi může ona s bratrem, protože někdo to přece musel způsobit. Proč by se její energická a veselá maminka hroutila jen tak sama od sebe?

Leonu přijali na psychiatrickou kliniku, kde celé hodiny jen seděla a zírala před sebe. Sympatický primář, kterému se ta hezká a nešťastná žena líbila, si s ní dlouhé hodiny povídal. První týdný mluvil převážně on, ale později, když se podařilo vyladit jí léky proti depresi, začala odpovídat a vyprávěla mu o svém dětství, o tom, jak chtěla celý život něco jiného, i o tom, jak ji trápily neustálé kritické připomínky nejdříve od jejího otce a pak manžela. Primář ji přemluvil, aby vyplnila psychologické testy, a zjistil, že má velice nadprůměrné IQ. Zvláštní bylo, že na Leonu, která samu sebe i druhé vždy hodnotila podle inteligence a vzdělání, to neudělalo žádný dojem.

„Před tím výbuchem by mi to určitě vyšlo mnohem vyšší,“ podotkla jen.

„To už byste byla úplně geniální,“ řekl doktor.

„A záleží snad na tom?“ pokrčila Leona rameny.

Trvalo tři měsíce, než jí pomohly léky a terapie a vrátil se jí alespoň zlomek předchozí energie. Přesto stále zůstala utlumená a flegmatická. Po léčích také hodně přibrala. Panu primáři se přesto stále natolik líbila, že uvažoval i o porušení pravidla, že si psychiatři nemají začínat nic s pacientkou. Při propuštění z nemocnice se jí zeptal, zdali by se někdy mohli vidět. Tím však Leonu, která mu do té doby důvěřovala a dodržovala vše, co jí radil, bytostně zklamal. Litovala, že mu o sobě tolik vyprávěla, a připadala si nějakým způsobem zneužitá, přestože se jí fyzicky nikdy ani nedotkl. Navíc ho považovala za starého, bylo mu asi o patnáct let více než jí. Jasně mu naznačila, že s muži definitivně skončila a nikdy v budoucnu už do žádného vztahu nepůjde. Takže jí s povzdechem předepsal léky na tři dny a řekl jí, ať se hlásí u ambulantního lékaře.

Později se Leona vrátila do banky, kde dělala nudnou a nenáročnou práci v kanceláři. Brala pravidelně anti-depresiva, chodila do práce, po příchodu domů udělala to nenutnější a pak často ležela a pospávala. Byla to úplně jiná Leona než dříve. Oproti té předchozí působila jako robot.

Teprve když se narodil Eliáš, Leona se ze své letargie probrala, i když už nikdy nebyla tak energická a optimistická jako dříve. Řekla svému ambulantnímu psychiatrovi, že další prášky už nechce, a přestože jí to

Toto je pouze náhled elektronické knihy.
Zakoupení její plné verze je možné v
elektronickém obchodě společnosti eReading.